

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา Ethics for school administrators

ยุทธิชัย เชื้อกรัณย์¹

ผศ.ดร.ศันสนีย์ จะสุวรรณณ์²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s63561802013@ssru.ac.th

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคคลสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความน่าเชื่อถือของสถานศึกษา ทั้งยังส่งผลต่อการดำเนินงานของครูและบุคลากรภายในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีจริยธรรมในการดำเนินงาน จะส่งผลดีต่อการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามนโยบายหรือวัตถุประสงค์ จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงปฏิบัติ จริยธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำมาใช้เพื่อบริหารองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ เช่น หลักธรรมสำหรับการครองตน หลักธรรมสำหรับการครองคน และหลักธรรมสำหรับการครองงาน นอกจากนี้ การปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กร เป็นอีกหนึ่งสิ่ง que ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: จริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหาร

Abstract

This article aims to study ethics for school administrators. School administrators according to the current policy of the Ministry of Education. School administrators are important people that affect the success and credibility of an educational institution. And affect the operation of teachers and personnel within the organization. School administrators have ethics for their operations. It will have a positive effect on the management of various aspects of the organization. As a result, the operation in the educational institution was successful in accordance with the policy or objectives. Ethics are important for school administrators. Ethics that school administrators should adapt to manage the organization. School administrators can apply religious principles that they

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

respect, Such as the doctrine for oneself. The doctrine for subordinate. And the doctrine for operation. In addition, behave ethically in the organization. It is another issue that School administrators must strictly follow.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2560. น. 19)

พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พุทธศักราช 2562 หมวด 1 มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม มาตรา 6 กำหนดให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบ (พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม. 2562. น. 3) ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องดำเนินการจัดทำประมวลมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้น และมีผลบังคับใช้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในองค์กร ทั้งนี้ จากประชุมครั้งที่ 3/2564 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีมติเห็นชอบร่างประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม 9 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2564)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ได้กำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542. น. 3) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องประพฤติปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมครูและบุคลากรทางการศึกษาตามที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานได้จัดทำขึ้น กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา การเป็นผู้มีจริยธรรมนั้นคือการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนทั้งกาย วาจา ใจ ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ที่ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ แสดงออกถึงความดีงามต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อความถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม ตามขนบธรรมเนียม ประเพณี เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (สุลานนท์ มีแสวง. 2560. น. 31) คุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญต่อตนเอง ผู้ใต้บังคับบัญชา หน่วยงาน และสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารหน่วยงาน เพราะถ้าผู้บริหารนำเอาหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้บริหาร ย่อมส่งผลให้หน่วยงานนั้นประสบผลสำเร็จ (สมคิด โด่งพิมาย. 2558. น. 32) สอดคล้องกับแนวคิดของสายชล เทียงแท้ (2559. น. 7) กล่าวว่า จริยธรรมมี

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อยู่ภายใต้หลักของเหตุและผล ถ้าทุกคนในสังคมยึดหลักของจริยธรรมจะทำให้สังคมเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

การศึกษาจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำมาปฏิบัติโดยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในองค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา หากผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีย่อมส่งผลต่อการบริหารงานในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการปัญหาโรงเรียนอย่างมีจริยธรรม เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีจริยธรรมหรือพยายามที่จะมีจริยธรรม ครูของโรงเรียนจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่ผิดจริยธรรมลดน้อยลง (Bhattarai. 2015, p. 13) ดังนั้น จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องอยู่ในพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและจะต้องยึดถือเพื่อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ความหมายของจริยธรรม

หากกล่าวถึงจริยธรรม มักจะพบคำว่า คุณธรรม อยู่ร่วมด้วยกันเสมอมา อย่างไรก็ตาม สองคำนี้ต่างมีความหมายที่แตกต่างกัน ราชบัณฑิตยสถาน (2556. น. 263) ให้ความหมาย คุณธรรม ไว้ว่า สภาพคุณงามความดี ส่วนคำว่า จริยธรรม ราชบัณฑิตยสถาน (2556. น. 303) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม สำหรับ จริยธรรมนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บุญใหม่ วงศ์หาญ (2555. น. 10) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า การประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสิ่งที่ดีงามที่สังคมหนึ่งๆ เห็นว่าถูกต้องเหมาะสม โดยพิจารณาตามกฎระเบียบ ขอบเขตความเชื่อของแต่ละสังคม ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ตนเองและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ณัฐยาณี บุญทองคำ (2556. น. 58) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า ความประพฤติดี หรืออาจกล่าวได้ว่า การคิดดี การพูดดี การคบคนดี การทำดี และการได้รับผลแห่งความดี

พันธุวิระ เทียมผล (2556. น. 12) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมทางด้านบริหาร หมายถึง ความประพฤติดี ปฏิบัติชอบที่มีคุณค่า ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น ต่อสังคมและต่อการทำงานเพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกร่วมกัน

อาคม มากมีทรัพย์ (2556. น. 21) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า การกระทำ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างถูกต้อง โดยอาศัยกระบวนการตัดสินใจจากกฎเกณฑ์ของสังคมหรือข้อตกลงร่วมกันอันนำมาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลในสังคม

ไกรฤกษ์ ศีลาคม (2557. น. 6) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมสามารถอธิบายความหมายได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1. จริยธรรม หมายถึง หลักการ หรือ กฎเกณฑ์ เกี่ยวกับความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ควรประพฤติปฏิบัติ มีลักษณะเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม เป็นไปเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

2. จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวบุคคล ที่ทำให้บุคคลเลือกกระทำในสิ่งที่ดี ละเว้นสิ่งที่ชั่ว

ปรีศนา รักษาเมือง (2558. น. 13) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า แนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่พึงงามทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ก่อให้เกิดความสงบสุขและการพัฒนาในสังคม และมีกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิดออกจากกัน

สมคิด โด่งพิมาย (2558. น. 29) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและสิ่งที่พึงงาม ทั้งทางกาย วาจาและใจต่อตนเองและสังคม เป็นที่ยอมรับของบุคคลส่วนรวม และสามารถนำไปใช้เป็นหลัก ในการดำรงชีวิต

เกษม วัฒนชัย (2559. น. 26) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หรือศีลธรรมนั่นเอง หมายถึง คำพูดและการกระทำ

ชุตินา รักษ์บางแหลม (2559. น. 19) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญา + เหตุผล) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะความดี ถูก ผิด ควร ไม่ควร

ชุตินา สังทรัพย์ (2559. น. 12) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า การกระทำ หรือการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่ถูกต้อง พึงงาม ทั้งภายนอก และภายใน ตามกฎเกณฑ์ของสังคม อันก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

สายชล เทียงแท้ (2559. น. 6) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า หลักแห่งความประพฤติที่พึงงาม ก่อให้เกิดความสงบสุขและความเรียบร้อยของสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคม ถูกต้องและพึงงาม

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย (2559. น. 3) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า เป็นหลักการ (Principle) ที่บุคคลยึดถืออยู่ในใจในการตัดสินใจ ความถูก ผิด ดี เลว ควร ไม่ควรทำ ของพฤติกรรมต่างๆ จริยธรรม

สุลานนท์ มีแสง (2560. น. 31) ให้ความหมาย จริยธรรม ไว้ว่า หลักการประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่พึงงามที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม แนวทางการประพฤติปฏิบัติตนทั้งกาย วาจา ใจ ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์แสดงออกถึงความดีงามต่อตนเองและผู้อื่น เพื่อความถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อความสันติสุขแห่งตนเองและความสงบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม ตามขนบธรรมเนียม ประเพณี เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง (2560. น. 3) ได้กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรม ไว้ว่า

คุณธรรม (Virtue) หมายถึง คุณ+ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมสรุปว่า คือ สภาพคุณงาม ความดี คุณธรรม เป็นแนวความคิดที่ดีเป็นตัวบังคับให้ประพฤติดี

1. สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ
2. คุณธรรม คือจริยธรรมที่แยกเป็นรายละเอียดแต่ละประเภท หากประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจของผู้นั้น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

จริยธรรม (Ethics) หมายถึง จริย + ธรรมะ คือความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากคุณธรรม ในตัวเองก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมสรุปว่าเป็นข้อควรประพฤติปฏิบัติ จริยธรรม (Ethics) ความ เป็นผู้มีจิตใจสะอาด บริสุทธิ์ เสียสละหรือประพฤติดีงาม

1. ประมวลกฎหมายที่กลุ่มชนหรือสังคมหนึ่ง ๆ ยอมรับเป็นแนวควบคุมความประพฤติ เพื่อแยกแยะให้เห็นว่าอะไรควรหรือไปกันได้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม
2. ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วย ความประพฤติ และการครองชีวิต ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร

3. กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความ เป็นผู้มีปัญญา และเหตุผลหรือปรัชญาอันทำให้มนุษย์มีมโนธรรมและ รู้จักไตร่ตรองแยกแยะความดี-ความชั่ว, ถูก-ผิด, ควร-ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเอง และเป็นการควบคุมกันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะกลุ่ม

Kiranli (2017, p. 45) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเครื่องชี้นำบุคคลที่แสวงหาความดีและความถูกต้อง เพื่อต้องการมีชีวิตที่มีความสุขในสังคม จริยธรรมพยายามตั้งคำถามและกำหนดรูปแบบความคิดพื้นฐานของ พฤติกรรมมนุษย์

อัญชลี มีบุญ (2561. น. 1,402) ให้ความหมาย คุณธรรมจริยธรรม ไว้ว่า การใช้หลักธรรมปฏิบัติใน การบริหารองค์การทุกระดับ ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง คุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณงามความดีที่สั่งสมอยู่ใน จิตใจมนุษย์ หรือภายในจิตใต้สำนึก โดยผ่านประสบการณ์จากการได้สัมผัสซึ่งจะแสดงออกมาโดยการกระทำ ทางกาย วาจา และจิตใจของแต่ละบุคคล โดยการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผล ว่ากระทำดี หรือเลว ถูก หรือ ผิด ซึ่งการกระทำนั้นต้องเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมส่วนรวมประเทศชาติ

จากการศึกษาความหมายของจริยธรรม สรุปได้ว่า จริยธรรม คือการประพฤติปฏิบัติ ที่แสดงออกมา เป็นการกระทำที่ดีงาม รู้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สิ่งใดเหมาะสม สิ่งใดไม่ เหมาะสม ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ก่อประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลในสังคม

องค์ประกอบของจริยธรรม

ถนนศรี ลิมศิลา (2548. น. 12) กล่าวถึง องค์ประกอบของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (cognition) หมายถึง ส่วนที่เป็นความคิด ความรู้ ความเข้าใจหรือ ความเชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมอันทำให้บุคคลสามารถประเมินหรือแยกแยะได้ว่าพฤติกรรม ใดดีหรือไม่ดี ถูกหรือไม่ถูก ควรหรือไม่ควร ด้วยการคิด
2. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ (affection) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรม ทางจริยธรรมว่ามีความพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ
3. องค์ประกอบทางการกระทำ (behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาใน สถานการณ์แวดล้อมต่างๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินใจได้ว่า ดี ถูก ควร หรือไม่

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

อาคม มากมีทรัพย์ (2556. น. 26) กล่าวถึง องค์ประกอบของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมจะมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ ความรู้ด้านจริยธรรม ซึ่งหมายความรวมถึงความรู้สำหรับการตัดสินใจ การใช้เหตุผลที่เป็นกระบวนการคิดภายในตนเอง ทศนคติด้านจริยธรรม หมายความรวมถึงความรู้ที่นึกคิดในการที่จะนำไปสู่การแสดงออกและพฤติกรรมด้านจริยธรรม คือ พฤติกรรม การแสดงออกหรือการกระทำที่กลั่นกรองจากความรู้ และทศนคติที่อยู่ในตนเองและแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรม

สายชล เทียงแท้ (2559. น. 7) กล่าวถึง องค์ประกอบของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมมีองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านความคิดในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ว่าอะไรถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ด้านอารมณ์และความรู้สึก การแสดงออก

ชุตินา สังทรัพย์ (2559. น. 13) กล่าวถึง องค์ประกอบของจริยธรรม ไว้ว่า องค์ประกอบของจริยธรรม หมายถึง บุคคลที่ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยต่อตนเอง ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาอย่างเป็นนิสัย รู้ดี รู้ชั่ว อันเป็นจริยธรรมภายในจิตใจของตน บุคคลที่ได้รับการฝึกมาอย่างดีแล้วยอมปรับตัวและทำกิจกรรมร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีอิสระ มีเสรีภาพในการครองตนอย่างไม่ผิดกฎหมายและไม่ผิดศีลธรรม

จากการศึกษาองค์ประกอบของจริยธรรม สรุปได้ว่า จริยธรรมมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางความรู้ หมายถึง ส่วนที่เป็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมหรือกฎระเบียบของแต่ละสังคมว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ สิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สิ่งดี สิ่งไม่ดี สิ่งใดเหมาะสม สิ่งใดไม่เหมาะสม
2. องค์ประกอบทางความคิด หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ตระหนักได้หลักจากผ่านความรู้ และนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ
3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะเป็นการกระทำ ทั้งในลักษณะวัจนภาษาและอวัจนภาษา

ความสำคัญของจริยธรรม

Strike, Haller & Soltis (2005, p. 15) กล่าวว่า จริยธรรมดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของงานผู้บริหารที่ถูกมองว่าไม่ยุติธรรม ไร้นุชยธรรม หรือทำตามอำเภอใจในการตัดสินใจ มักจะก่อปัญหาให้ตัวเองมากมายในงานของตน อันที่จริง เป็นประสบการณ์ของเราที่ผู้ดูแลระบบมีแนวโน้มที่จะล้มเหลวพอๆ กัน เพราะพวกเขาถูกมองว่าไม่ยุติธรรมและล้มเหลว เพราะถูกมองว่าไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ดูแลระบบที่ไม่เป็นธรรมจะต้องเผชิญกับคณาจารย์ที่เป็นศัตรูและชุมชนที่โกรธแค้นในไม่ช้า

ชัยนนท์ นิลพัฒน์ (2555. น. 28) กล่าวถึง ความสำคัญของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสุขสงบและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้นๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรมจิตใจย่อมสูงส่ง มีความสะอาดและสว่างในจิตใจจะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่าประโยชน์และสร้างสรรค์คุณงาม ความดี อันเป็นประโยชน์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

อาคม มากมีทรัพย์ (2556. น. 23) กล่าวถึง ความสำคัญของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมมีความสำคัญต่อสังคมมนุษย์เป็นอย่างมาก เป็นคุณสมบัติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมประพฤติปฏิบัติจริยธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีความถูกต้อง เหมาะสม ดีงาม มีเหตุ มีผล มีความรับผิดชอบ เอื้ออาทรต่อกัน สังคมใดสมาชิกมีจริยธรรม สังคมนั้นจะไม่มีปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม มีแต่ความรักความสามัคคี สงบสุข เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว

สมคิด โด่งพิมาย (2558. น. 32) กล่าวถึง ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรม จะมีความสำคัญต่อตนเอง ผู้ใต้บังคับบัญชา หน่วยงาน และสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหาร หน่วยงาน เพราะถ้าผู้บริหารนำเอาหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้บริหารย่อมส่งผลให้หน่วยงานนั้นประสบความสำเร็จ

สายชล เทียงแท้ (2559. น. 7) กล่าวถึง ความสำคัญของจริยธรรม ไว้ว่า จริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข อยู่ภายใต้หลักของเหตุและผล ถ้าทุกคนในสังคมยึดหลักของจริยธรรมจะทำให้สังคมเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

สุลานนท์ มีแสง (2560. น. 32) กล่าวถึง ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจากคน ปัญหาเริ่มต้นที่คนและมีผลกระทบถึงคน การแก้ปัญหาสังคม เพื่อให้คนมีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต เพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง อยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่มีคุณธรรม การจัดการศึกษาต้องยึดหลักสำคัญคือ ให้ความรู้คู่คุณธรรม สังคมไทยจึงจะมีสมาชิกของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี

Debeş. (2021, p. 769) กล่าวว่า จริยธรรมในการบริหารโรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาและการตัดสินใจของผู้บริหารมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรตัดสินใจอย่างมีจริยธรรม เนื่องจากการตัดสินใจของพวกเขาจะมีอิทธิพลต่อหลายคนในโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ จริยธรรมจึงมีความสำคัญเป็นพิเศษ

จากการศึกษาความสำคัญของจริยธรรม สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม การปฏิบัติตนเป็นผู้มีจริยธรรมจะทำให้มนุษย์ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ไม่เกิดความเดือดร้อนในสังคม จริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความมั่นคงด้านจิตใจของมนุษย์ ในการดำเนินงานหากปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรม ย่อมจะส่งผลให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานที่ได้กำหนดไว้

จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

Strike, Haller & Soltis (2005, p. 15) กล่าวว่า หากผู้ดูแลระบบจัดสรรทรัพยากร จะต้องดำเนินการอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน หากพวกเขาประเมินครู พวกเขาต้องทำอย่างยุติธรรมและมีมนุษยธรรม หากพวกเขาลงโทษนักเรียน การลงโทษของพวกเขาจะต้องยุติธรรม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

อาคม มากมีทรัพย์ (2556. น. 53) กล่าวถึง จริยธรรมของผู้บริหาร ไว้ว่า การประพฤติปฏิบัติให้เกิดคุณงามความดีละเว้นการทำความชั่วทั้งปวง เปี่ยมด้วยความเมตตา กรุณา ยุติธรรม ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ รักษาเกียรติศักดิ์ศรีของความเป็นครูไม่ให้เสื่อมเสีย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู และศิษย์ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้คือที่ผู้บริหารจะเสริมสร้างให้มีขึ้นในตนเองเพื่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

พันธุ์วิรา เทียมผล (2556. น. 20) กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ไว้ว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องยึดหลักจริยธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อประโยชน์แห่งตน สังคม และการยอมรับนับถือ ทั้งในฐานะที่เป็นครูของสังคมและเป็นปูชนียบุคคล

สมคิด โด่งพิมาย (2558. น. 39) กล่าวถึง พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาจากความรู้สึก จากประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ มาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการครองตน ด้านการครองคนและด้านการครองงาน

สายชล เทียงแท้ (2559. น. 28-38) กล่าวถึง จริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร ไว้ว่า หลักธรรมที่ผู้บริหารสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนและเป็นแนวทางในการทำงานได้ดังนี้

1. หลักธรรมที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการครองตน คือ การมีสติ หิริโอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัวหรือละอายต่อบาป สัปปุริสธรรม 7 คือ ผู้มรเทศผล รู้จักตนเอง ระวังความคิดเห็นของคนอื่น นาคกรณธรรม 10 คือ ธรรมอันเป็นที่พึงแก่ตนเองซึ่งทำให้ ตนเองประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วย

2. หลักธรรมที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการครองคน คือ ขันติโสรัจจะ คือ การอดทน การสงบเสถียร สุขุม พรหมวิหาร 4 คือ ความกรุณา ความเห็นใจ ความยินดี การวางเฉย สังคหัตถ์ 4 คือ การให้ พุดจาไพเราะ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสมอต้นเสมอปลาย อคติ 4 คือ ความไม่ลำเอียง มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักธรรมนี้มาปฏิบัติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารบุคลากรในสถานศึกษาของตนเองได้

3. หลักธรรมที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการครองงาน คือ โยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดถุวิธีมองสาเหตุของปัญหา การคิดอย่างเป็นระบบ อิทธิบาท 4 คือ ความพอใจ ความเพียร การเอาใจใส่ในงานที่รับผิดชอบ การพินิจพิเคราะห์หาสาเหตุ การระ 6 คือ การเคารพในพระศาสนาเชื่อฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เคารพต่อพระสงฆ์ ปฏิบัติตนให้มีศีล สมာธิปัญญา ไม่ประมาทมีความเอื้อเฟื้อ ผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมนี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานก็จะสามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน

จากการศึกษาจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีความยุติธรรมและความเท่าเทียมในการดำเนินงาน โดยสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทางด้านหลักธรรมของศาสนาพุทธ ประกอบด้วย หลักธรรมด้านการครองตน หลักธรรมด้านการครองคน และหลักธรรมด้านการครองงาน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

บทสรุป

จากการศึกษาจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของงาน จะต้องดำเนินการอย่างยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ผู้ดูแลระบบที่ไม่เป็นธรรมจะต้องเผชิญกับคณาจารย์ที่เป็นศัตรูและชุมชนที่โกรธแค้นในไม่ช้า (Strike, Haller & Soltis. 2005, p. 15) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการปัญหาโรงเรียนอย่างมีจริยธรรม เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีจริยธรรมหรือพยายามที่จะมีจริยธรรม ครูของโรงเรียนจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่ผิดจริยธรรมลดน้อยลง (Bhattarai. 2015, p. 13) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สมคิด โด่งพิมาย (2558. น. 39) กล่าวถึงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า พฤติกรรมที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาจากความรู้สึก จากประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ มาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการครองตน ด้านการครองคนและด้านการครองงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ สายชล เทียงแท้ (2559. น. 28-38) กล่าวว่า หลักธรรมที่ผู้บริหารสามารถนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนและเป็นแนวทางในการทำงาน ได้ดังนี้ หลักธรรมในการครองตน ประกอบด้วย หลักธรรมหิริ โอตตปปะ คือ ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป หลักธรรมสปปุริสธรรม 7 คือ การมีเหตุและผล รู้จักตนเอง หลักธรรมนาคกรธรรม 10 คือ ธรรมที่ทำให้ตนเป็นที่พึ่งของตนได้ หลักธรรมในการครองคน ประกอบด้วย หลักธรรมขันติโสรัจจะ คือ การอดทน การสงบเสงี่ยม หลักธรรมพรหมวิหาร 4 คือ ความเมตตา กรุณา ยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดีและเป็นกลาง หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ รู้จักให้ ใช้คำสุภาพ รู้จักเผื่อแผ่ และเสมอต้นเสมอปลาย หลักธรรมอคติ 4 คือ ไม่ลำเอียง มีความเที่ยงตรง ยุติธรรม หลักธรรมในการครองงาน ประกอบด้วย หลักธรรมโยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดมองสาเหตุของปัญหา คิดอย่างเป็นระบบ หลักธรรมอิทธิบาท 4 คือ มีใจรัก หุ่นเท รับผิดชอบงานของตนและทบทวนสิ่งที่ทำมา หลักธรรมคารวะ 6 คือ การเคารพ ยกย่อง และเชิดชูพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ปฏิบัติตนอยู่ในศีล สมาธิ ปัญญา ใช้ชีวิตอย่างมีสติไม่ประมาทและรู้จักเอื้อเฟื้อผู้อื่น

นอกจากนี้ ผู้บริหารจะต้องยึดถือการประพฤติปฏิบัติตนตามประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในองค์กร ตามที่พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม พุทธศักราช 2562 กำหนดให้ให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบ (พระราชบัญญัติมาตรฐานจริยธรรม. 2562. น. 3) ซึ่งจากการประชุมครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2564 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้มีมติเห็นชอบร่างประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม 9 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 2564) 1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อผู้เกี่ยวข้อง ในฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3. กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก และกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม 4. มีจิตอาสา จิตสาธารณะ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง 5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยคำนึงถึงคุณภาพการศึกษาเป็น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

สำคัญ 6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ 7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 8. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงสิทธิเด็ก และยอมรับความแตกต่างของบุคคล 9. ยึดถือและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

การมีพระราชบัญญัติมาตรฐานจรรยาบรรณ พุทธศักราช 2562 บ่งบอกถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับจรรยาบรรณในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีจรรยาบรรณโดยใช้หลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือควบคู่กับการปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางจรรยาบรรณในองค์กร อันจะก่อประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2559). **โรงเรียนคุณธรรม** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา.
- ไกรฤกษ์ ศิลาคม. (2557). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชาจรรยาบรรณกับชีวิต**. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชัยนนท์ นิลพัฒน์. (2555). **จรรยาบรรณในการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา**. (ดุสิตนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชุตินา รักษ์บางแหลม. (2559). **การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจรรยาบรรณและประเด็นปัญหาจรรยาบรรณในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชุตินา สังทรัพย์. (2559). **พฤติกรรมเชิงจรรยาบรรณของนักเรียนโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐยาณี บุญทองคำ. (2556). **คุณธรรมจรรยาบรรณของผู้บริหารที่มีต่อสังคม**. *สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 2(3), 58.
- ถนอมศรี ลีมีศิลา. (2548). **จรรยาบรรณของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญใหม่ วงศ์หาญ. (2555). **การพัฒนาคุณธรรมจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษา**. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปริศนา รักษาเมือง. (2558). **อิทธิพลของความฉลาดทางจรรยาบรรณของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล จังหวัดอุดรธานี**. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (19, สิงหาคม, 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. น. 2.
- _____. (19, สิงหาคม, 2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. น. 3.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจรรยาบรรณ พ.ศ. 2562. (16, เมษายน, 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. น. 3.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. (11, มิถุนายน, 2546). ราชกิจจานุเบกษา. น. 2.
- พันธุวิธา เทียมผล. (2556). เจตคติของครูที่มีต่อคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาล
 ไรจน์วิทย์ จังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (6, เมษายน, 2560). ราชกิจจานุเบกษา. น. 19.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ
 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สมคิด โด่งพิมาย. (2558). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
 บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- สายชล เทียงแท้. (2559). จริยธรรมของผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). ผลการประชุมคณะกรรมการ
 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครั้งที่ 3/2564. สืบค้นจาก
shorturl.asia/vZtYH.
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดระนอง. (2560). คู่มือ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน. สืบค้นจาก
shorturl.asia/EHz5f.
- สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. (2559). คู่มือ “การปฏิบัติตามประกาศจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
 สังกัดสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย”. ม.ป.ท..
- สุลานนท์ มีแสง. (2560). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัญชลี มีบุญ. (2561). คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารที่สอดคล้องกับการปกครองในองค์การภาครัฐ.
 Veridian E – Journal, Silpakorn University. 11(3), 402.
- อาคม มากมีทรัพย์. (2556). จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bhattarai. (2015). THE ETHICS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS : ARE THEY UNIFORM OR
 CONTEXTUAL?. JEEL. 2(4), 13.
- Debeş. (2021). Teachers’ and administrators’ perception about the concepts of “ethical
 behavior” and “attitude”. International Journal of Curriculum and Instruction.
 13(1), 769.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

- Kiranli. (2917). A Qualitative Research on Administration Ethics at School. **Journal of Education and Training Studies**. 5(11), 45.
- Strike, Haller & Soltis. (2005). **The Ethics of School Administration** (3 rd ed.). New York: Teachers College Press.